

233750 - قايتا ئىشلەپ چىقىرىشقا سۆڭەك توزاندىسى قوشۇلغان شېكەرنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا

سۇئال

قايتا ئىشلەپ چىقىرىلغان قومۇش شېكەرى ھاراممۇ؟ چۈنكى زاۋۇت شېكەرنى قايتا ئىشلەپ چىقارغاندا ئۇنىڭغا كىلىش مەنبەسى ئېنىق بولمىغان ھايۋانلارنىڭ سۆڭەكلىرىنىڭ كۆيدۈرۈلگەن كۈلىنى ئىشلىتىدىكەن، بۇنى ئىستىمال قىلىش توغرىمۇ ياكى توغرا ئەمەسمۇ؟ بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

بۇنىڭ قىسقىچە جاۋابى: بۇ سۆڭەكلەر پۈتۈنلەي كۆيدۈرۈلۈپ كۆمۈر ياكى كۆلگە ئايلانغان بولسا، بۇ كۆل پاكىزە بولىدۇ، بۇنى قايتا ئىشلەپ چىقىرىش جەريانىدا شېكەرگە ئارلاشتۇرسا بۇ شېكەرنىڭ ھالالىقىغا ھېچ قانداق تەسىر كۆرسىتەلمەيدۇ. ھەممىدىن توغرىنى ئاللاھ تائالا ياخشى بىلگۈچىدۇر.

تەپسىلىي جاۋابى: بىرىنچى: شېكەر ئىشلەپ چىقىرىشتا كۆيدۈرۈلگەن سۆڭەكنى ئارىلاشتۇرۇش دېگەن: شېكەر قومۇشىنىڭ سېقىلغان سۈيىنى ياكى قىزىلچىنىڭ سۈيىنى يىمەكلىكتە ئىشلىتىلىدىغان ئاق شېكەر قىلىپ قايتا ئىشلەپ چىقىرىش جەريانىدا ئۇنىڭغا كۆيدۈرۈلگەن سۆڭەكنىڭ كۆمۈرى ياكى كۈلىنى ئىشلىتىشتىن ئىبارەتتۇر.

"دۇنيا ئەرەپ توپلىمى" 17-توم 249-بەتتە مۇنداق بايان قىلىنغان: "ئۆسۈملۈك كۆمۈرىدىن بولغان ئىككى تۈر بولۇپ بۇ باشقا تۈرلەردىن بەكرەك تونۇشلۇقتۇر، ئۇ بولسىمۇ: ياغاچتىن تەييار قىلىنىدىغان ئۆتۈن كۆمۈرى ۋە ھايۋان كۆمۈرى دەپمۇ ئاتىلىدىغان ئومۇمەن ھايۋانلارنىڭ سۆڭىكىدىن ياسالغان كۈلىدىن ئىبارەتتۇر، سۆڭەك كۆمۈرى ئاساسەن سۆڭەك كۈلىدىن شەكىللەنگەن بولۇپ ئۇنىڭ تەركىبىدە كېرەكسىز گاز ۋە ئارىلاشما ماددىلار بار.

زاۋۇتلار سۆڭەك كۆمۈرى ياكى كۈلىنى رەڭلەرنى يېپىشتۇرۇش ئۈچۈن سوقۇلغان ھالەتتە ئىشلىتىدۇ، بولۇپمۇ ئاق شېكەر ئىشلەپ چىقىرىشتا بۇ ئاساسلىق رول ئوينايدۇ.

ئىككىنچى: شېكەر ماددىسىنى قايتا ئىشلەپ چىقىرىشتا ئىشلىتىلىدىغان سۆڭەك كۈلى ئىككى خىل ھالەتتىن تاشقىرى بولمايدۇ: بىرىنچىسى: بۇ سۆڭەك پاكىزە بولىدۇ، يەنى شەرتى يول بىلەن ئۆلتۈرۈلگەن، گۆشىنى يېڭىلى بولىدىغان ھايۋانلارنىڭ

سۆڭىكى بولۇپ، بۇنىڭ پاكىزە ۋە ھالال ئىكەنلىكىدە ھېچ ئىختىلاپ يوق.

ئىككىنچىسى: بۇ سۆڭەك نجىس بولۇپ ئۆزى ئۆلۈپ قالغان ھايۋاننىڭ سۆڭىكى بولۇپ، بۇنىڭدىكى توغرا قاراش، سۆڭەك كۆيدۈرۈلۈپ كۈلگە ئايلانغاندىن كېيىن پاكىزە بولىدۇ، چۈنكى ھەنەپى، مالىكى مەزھىبى ۋە باشقا كۈچلۈك قاراشلارغا كۆرە، نجىس نەرسە باشقا بىر ماددىغا ئۆزگەرتىش بىلەن پاكىزە بولىدۇ.

"كۇۋەيت پىقھى توپلاملىرى" 10-توم 278-بەتتە مۇنداق بايان قىلىنغان: "ھەنەپى، مالىكى مەزھەب قارىشىدا ۋە ئىمام ئەھمەدتىن بولغان يەنە بىر رىۋايەتتە ئۆزى نجىس بولغان نەرسە باشقا بىر ماددىغا ئۆزگەرتىش بىلەن پاكىزە بولىدۇ، نجىس نەرسىنىڭ كۈلى نجىس بولمايدۇ، تۇزلۇققا نجىس نەرسە چۈشۈپ كېتىپ تۇزقا ئايلىنىپ كەتسە تۇز نجىس بولمايدۇ، ئېشەك ياكى چوشقا قۇدۇققا چۈشۈپ كېتىپ لايغا ئايلىنىپ كەتسە بۇنىڭ بىلەن قۇدۇق سۈيى نجىس بولمايدۇ، ھاراق سىركىگە ئۆزگەرتىلسە، ئۆزى ئۆزگەرسۇن ياكى باشقىلار ئۆزگەرتسۇن سىركە نجىس بولمايدۇ، بىر نەرسىنىڭ ئۆزى ئۆزگەرگەندىن كېيىن ئۇنىڭ سۈپىتىمۇ ئۆزگىرىدۇ، چۈنكى شەرىئەت نجاسەتنىڭ سۈپىتىنى شۇ نەرسىنىڭ ئۆزىگە بېكىتتى، ئۆزى ئۆزگىرىدىكەن ئۇنىڭ سۈپىتىمۇ ئۆزگىرىدۇ.

ئەگەر سۆڭەك ياكى گۆش تۇزغا ئايلانسا، بۇ تۇزنىڭ ھۆكۈمىدە بولىدۇ، چۈنكى تۇز دېگەن سۆڭەك ۋە گۆش ئەمەس، بۇنىڭغا ئوخشاش مىساللار شەرىئەتتە بەك كۆپ، قان نجىس ئۇ گۆشكە ئۆزگەرسە پاك بولىدۇ، سېقىلغان مېۋە سۈيى پاك، ئۇ مەس قىلغۇچى ئىچىملىككە ئۆزگەرسە نجىس بولىدۇ.

بۇنىڭدىن: بىر نەرسىنىڭ ئۆزى ئۆزگەرسە، ئۇنىڭدىكى سۈپەتنىڭمۇ بىرگە يوق بولىدىغانلىقى روشەن بولىدۇ.

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە ۋە شاگىرتى ئىبنى قەييىمۇمۇ بۇ قاراشنى تاللىغان، ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "نەرسىنىڭ ئەسلىنى ئۆزگەرتىش بىلەن پاك بولىدۇ دېگەن كىشىنىڭ سۆزى توغرىدۇر، چۈنكى نجاسەت تۇزغا ياكى كۈلگە ئايلانسا، ئۇنىڭ ئەسلى ئۆزگىرىدۇ ۋە ئىسمى، سۈپىتىمۇ ئۆزگىرىدۇ، ئۆزى ئۆلۈپ قالغان ھايۋاننىڭ، قاننىڭ ۋە چوشقا گۆشىنىڭ ھارام ئىكەنلىكىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان تېكىستلەر لەپىزى جەھەتتىن بولسۇن ياكى مەنا جەھەتتىن تۇز، كۈل ۋە توپا قاتارلىق نەرسىلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ، چۈنكى يۇقىرىدىكى نەرسىلەردە بولغان ئەسلى نجىسلىق بۇ نەرسىلەردە بولمايدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ نەرسىلەرنى نجىس ۋە پاسكىنا دېيىشكە ھېچ دەلىل يوق. ["پەتىۋالار مەجمۇئەسى" 20-توم 522-بەت].

ئىبنى قەييىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "ھاراقنىڭ باشقا نەرسىگە ئۆزگىرىش بىلەن پاك بولۇشى قىياس قىلىش- سېلىشتۇرۇش بىلەن بولىدۇ، چۈنكى ھاراق پاسكىنا دەپ سۈپەتلەنگەنلىكتىن نجىس دەپ قارالغان، ئەگەر ئەسلى يوق بولسا ياكى ئۆزگەرسە سۈپەتمۇ يوق بولىدۇ ياكى ئۆزگىرىدۇ، مانا بۇ شەرىئەتنىڭ ئەسلى مەنبەيدۇر شۇنداقلا جازا- مۇكاپاتنىڭمۇ ئاساسىدۇر.

مۇشۇنىڭغا ئاساسەن بۇنىڭدىكى قىياس قىلىش- سېلىشتۇرۇش توغرىدۇر، بۇنى ئەسلى ئۆزگەرتىلگەن باشقا نجىس ماددىلارغىمۇ سېلىشتۇرغۇلى بولىدۇ، باشقا نەرسىگە ئۆزگەرگەندىن كېيىن ئۇنىڭ ئەسلى ئېتىبارغا ئېلىنمايدۇ، بەلكى ئۆزگەرگەندىن كېيىنكى سۈپەت بىلەن سۈپەتلىنىدۇ.

بىر نەرسىنىڭ ئىسمى ۋە سۈپىتى ئۆزگىرىدىكەن ياكى يوق بولىدىكەن، ئۇنىڭدا نجىس دېگەن ھۆكۈمنىڭ داۋاملىشىشى چەكلىنىدۇ، ھۆكۈم دېگەن شۇ نەرسە بار بولغاندىكى ياكى يوق بولغاندىكى ئىسىم، سۈپەتكە ئەگىشىدۇ.

ئۆزى ئۆلۈپ قالغان ھايۋاننىڭ، قاننىڭ، ھاراقنىڭ ۋە چوشقا گۆشىنىڭ ھارام ئىكەنلىكىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان تېكىستلەر لەپزى جەھەتتىن بولسۇن ياكى مەنا جەھەتتىن بولسۇن، تېكىستتا بولسۇن ياكى سېلىشتۇرۇشتا بولسۇن زىرائەت، مېۋە، كۈل، تۇز، توپا ۋە سېرىكە قاتارلىق نەرسىلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ.

باشقا نەرسىگە ئۆزگەرگەن ھاراق بىلەن باشقا نەرسىلەرنىڭ ئارىسىنى ئايرىغۇچىلار مۇنداق دەيدۇ: "مېۋە سۈيى ھاراققا ئۆزگىرىپ نجىس بولغان، ھاراق باشقا نەرسىگە ئۆزگىرىپ پاك بولىدۇ".

ئۇلارغا دەيمىزكى: قان، سۈيدۈك، چوڭ تەرەتمۇ باشقا نەرسىدىن ئۆزگىرىپ نجىس بولغان، يەنە باشقا نەرسىگە ئۆزگىرىش بىلەن پاك بولىدۇ. ["ئىئلامۇل مۇقىئىين" 3-توم 183-184-بەت].

بۇ مۇشۇ ئەسىردىكى كۆپچىلىك ئۆلىمالارنىڭ تاللىغان قارىشىدۇر، شۇنىڭدەك سەئۇدى ئەرەبىستان ئىلمى تەتقىقات، دىنى پەتىۋا كومىتېتى ئۆلىمالىرى بۇنى تاللىغان، "دائىمى كومىتېت پەتىۋاسى" 22-توم 299-بەتتە مۇشۇ قاراش بايان قىلىنغان.

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.